

Deres ref.:

Vår ref. skahal
Sak/dok.: 12/05496-2
Ark.: 008

Dato:
07.09.2012

Høring - NOU 2012:14 Rapport fra 22.juli kommisjonen

Innledning

Vi viser til oversendelse fra Miljøverndepartementet 22. august 2012 av høringsbrev fra Justis- og beredskapsdepartementet av 17. august 2012 om rapport fra 22. juli kommisjonen.

Vi har gjennomgått rapporten og mener kommisjon har gjort et grundig arbeid i å gjennomgå og trekke lærdom av angrepene 22. juli 2011.

Prinsippene for rednings- og beredskapsarbeid

I følge rapporten ligger det tre grunnprinsipper til grunn for det norske sikkerhets- og beredskapsarbeidet:

- Ansvar: hver fagetat har ansvar for ekstraordinære situasjoner inn eget fagområdet
- Likhetsprinsippet: en kriseorganisasjon bør ligne den normale organisasjonen
- Nærhetsprinsippet: kriser skal løses på nærest mulig nivå

Etter den 22. juli har regjeringen innført et fjerde prinsipp: samvirkeprinsippet. Dette prinsippet stiller krav til at myndighet, virksomhet eller etat på selvstendig grunnlag skal sørge for best mulig samvirke mellom alle relevante aktører for å sikre forebygging, beredskap og krisehåndtering.

Samvirkeprinsippet i praksis

Innenfor Kartverkets område er det i dag allerede etablert samvirke mellom flere etater.

Innenfor sjøsiden benytter flere etater seg allerede av våre offisielle, oppdaterte sjøkart og sjødata:

- Samarbeidet Barents Watch er et overvåkningssystem for norske hav- og kystområder som sikrer informasjon blant annet om forurensing etc.
- Kystverkets fem trafikksentraler (VTS) bruker våre offisielle elektroniske sjøkart for trafikkregulering langs norske kysten
- Forsvarets operasjonelle hovedkvarter i Bodø bruker våre offisielle elektroniske sjøkart for både overvåkning av norske hav- og kystområder og til planlegging av operasjoner i våre områder
- Politiet har allerede løsninger for bruk av våre sjøkart i leteaksjoner for savnede personer

- Hovedredningsentralene i Bodø og på Sola benytter Kartverkets tjenester som operasjonskart i de respektive sentralene.

“Norge Digitalt”-samarbeidet er annet et godt eksempel på et samvirketiltak der 600 offentlig parter deltar for å sikre datadeling av geografiske data i Norge. Gjennom dette arbeidet har offentlige virksomheter tilgang til store mengder data som kan brukes både i den ordinære myndighetsutøvelsen og i kriser. Eksempler på slik bruk er å finne i en pilotløsning laget av Mattilsynet kalt “smartrap”. Pilotprosjektet Smartrap (smart rapportering) ble satt i gang i 2006 for å utvikle bredbåndsbasert GIS-teknologi, for bruk i beredskaps- og katastrofehandtering og for å utvikle åpen integrasjon mellom fagsystemer og kartsystemer i Mattilsynet (se http://www.statkart.no/Norge_digitalt/Norsk/Prosjekter/Smartrap/). I en slik løsning kan man i sanntid få sammenstilt alle offentlige data som man anser som relevante i en bestemt krisesituasjon i et databilde levert til stasjonære eller bærbare enheter. I løsningen kan det innarbeides integreringen mot adresse og eiendomsinformasjon med tilgjengelige telefonnumre etc. slik at den etaten som er ansvarlig for krisen kan sende automatiserte meldinger til alle som bor innenfor det definerte kriseområdet.

Andre eksempler på sammensatt informasjon som bør brukes i offentlig myndighetsutøvelse er portalen www.geodep.org som samordner en rekke offentlige data. Løsninger som dette kan innarbeides i et hvert fagsystem og danne grunnlag for riktige beslutninger både i normal situasjoner og kriser.

Etter den 22. juli har Kartverket tatt initiativ til et samarbeid mellom Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, politiet, Forsvaret og Norges vassdrag og energidirektorat for å utrede nærmere hvordan man kan sikre raskest mulig tilgang kartinformasjon i kriser. I tråd med likhetsprinsippet bør slike løsninger bygge på systemer som brukes i det daglige, men som kan skaleres opp i en krisesituasjon. Når et slikt behov oppstår kan det være hensiktsmessig at den beste kompetansen på fagområdet også er tilgjengelig. I den forbindelse er et av forslagene at en etablerer beredskapsteam som kan bistå når situasjonen er ekstraordinær.

Kartverket har også inngått en samarbeidsavtale med de nordiske kartverkene der man sikrer at nødetatene får fri tilgang til kart over riksgrensene. På den måten kan f. eks svenske ambulanser rykke inn i Østfold hvis det hadde oppstått et behov der og faktisk finne frem til den/de som eventuelt trenger hjelp. Vi viser i den forbindelse til rapporten hvor det redegjøres for at svenske ambulanser var i beredskap på grensen.

Politiets tilgang til geografisk informasjon

I rapporten fremgår det at politiet manglet løsninger for moderne kartteknologi og/eller at de ikke tok i bruk de ressursene de faktisk hadde tilgang til. Med dagens tilgjengelig teknologi bør politiet bruke kartløsninger med GPS signaler som gir en operasjonsleder oversikt over hvor hver enkelt enhet befinner seg, og med muligheter til for eksempel å stedfeste oppmøtested med en medfølgende kjørebekrivelse. En slik kjørebekrivelse kan ta hensyn til informasjon som operasjonssentralen har mottatt gjennom meldinger fra andre enheter eller gjennom publikum om ulike farer i området. Observasjoner fra publikum kan stedfestes i sentrale kartløsninger på operasjonssentralen og sendes direkte ut i politiets operasjonssystemer slik at enheter i nærområdet effektivt kan følge opp meldingene. Gjennom Norge Digitalt samarbeidet, har politiet tilgang til geografisk informasjon som adresser, topografiske kart, ortofoto mm. All denne kartinformasjonen er kvalitetssikret og dekker hele Norge.

Det synes åpenbart at politiet har behov for et stort kompetanseløft innen feltet geografisk informasjon (GIS) for å gjøre seg fullt ut nytte av de store mengder geografisk informasjon de faktisk har betalte rettigheter til i Norge digitalt-samarbeidet. Kartverket kan i tillegg til våre data og tjenester bistå med opplæring i forståelsen av slike data slik at etaten kan bruke

kartgrunnlaget riktig. Rapporten synliggjør at tilgang til geografisk informasjon alene er imidlertid ikke tilstrekkelig. Dataene må anvendes i avanserte fagsystemer og bruken av disse må integreres i politiets beredskapssystem for å gi nødvendig uttelling. Det må være etatenes ansvar å skaffe seg utstyr og fagsystemer som er oppdaterte nok til at de kan bruke informasjon. Viktige aktører i en eventuell satsning på dette feltet, er den sivile GIS-bransjen, men både Forsvaret, DSB og Kartverket kan bidra med kompetanse og erfaringer.

Med vennlig hilsen

Anne Cathrine Frøstrup
Kartverkssjef

Kopi: Knut Arne Gjertsen/Planrådgiver SKKS